

Handläggare
Kristina Ström
Telefon: 08-508 23 504

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2019-03-07

Rapport om hälso- och sjukvårdsindikatorer på Solberga och Kristallgårdens vård- och omsorgsboenden samt Älvsjö servicehus

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner rapporten om hälso- och sjukvårdsindikatorer på Solberga och Kristallgårdens vård- och omsorgsboenden samt Älvsjö servicehus 2018 och lägger den till handlingarna.

Anne- Marie Tingeborn
Stadsdelsdirektör

Kristina Ström
Medicinskt ansvarig
sjuksköterska

Sammanfattning

För att få en bild av hälso- och sjukvården på Solberga och Kristallgårdens vård- och omsorgsboenden samt Älvsjö servicehus följer medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) årligen upp utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer inom vissa områden.

Förvaltningens bedömning är att verksamheterna överlag uppvisar ett lika bra resultat som förra året och har, i och med det, goda förutsättningar att erbjuda och bedriva en god och säker hälso- och sjukvård utifrån de områden som följts upp.

Det finns dock vissa förbättringsmöjligheter av varierande grad för respektive verksamhet. För att säkerställa att, till exempel riskbedömningar och andra bedömningar görs för majoriteten av patienterna bör verksamheterna i första hand utveckla och förbättra sin egenkontroll.

Nästa uppföljning och redovisning av hälso- och sjukvårdsindikatorerna görs 2020.

Bakgrund

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska kvaliteten inom hälso- och sjukvård systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras i verksamheterna. Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) har ett ansvar för kvalitet och patientsäkerhet i särskilda boendeformer där kommunen bedriver hälso- och sjukvård. MAS ansvar regleras i hälso- och sjukvårdslagen och i hälso- och sjukvårdsförordningen.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsindikatorerna ska ses som ett komplement till de mallar och metoder som redan idag används vid uppföljning av särskilda boenden. Indikatorerna används vid uppföljning av vård- och omsorgsboenden med heldygnsomsorg och servicehus som drivs i egen regi eller på entreprenad. Indikatorerna revideras vid behov.

I Älvsjö görs uppföljningen av indikatorerna på Solberga vård- och omsorgsboende (VoB), Älvsjö servicehus och Kristallgårdens vård- och omsorgsboende (VoB). Solberga VoB och Älvsjö servicehus drivs i egen regi. Kristallgårdens VoB drivs på entreprenad sedan 2010 och har egen MAS enligt avtal.

Genom att årligen följa upp hälso- och sjukvårdsindikatorer kan resultat jämföras dels över tid, dels mellan olika verksamheter och därmed bidra till att kvaliteten förbättras.

Ärendet

Medicinskt ansvarig sjuksköterska följer årligen upp utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer på Solberga VoB, Kristallgårdens VoB och Älvsjö servicehus.

Uppgifterna är dels hämtade ur Stockholms stads verksamhetssystem Vodok, dels inrapporterade av legitimerad personal i respektive verksamhet. Mätperioden är 1 januari till och med 31 december 2018. Beräkningsunderlaget utgörs av antalet journaler per verksamhet för mätperioden.

De indikatorer som följs upp är:

- ADL-funktioner (Aktiviteter i Dagligt Liv, det vill säga saker som vi dagligen gör som att äta, tvätta och klä oss)
- fall,
- funktionsbedömning,
- infektioner,
- inkontinens,
- malnutrition/undernäring och munhälsa,
- trycksår, och

- avlidna i boendet och på annan plats

Förutom indikatorerna ovan redovisas även antal fall, andel fall som lett till fraktur och andel patienter med trycksår som uppkommit i verksamheten. Inom området inkontinens ingår även redovisning av andel patienter med inkontinens, andel med utredning/uppföljning av inkontinens, andel med individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel och andel med kvarliggande urinkateter via urinröret (KAD).

Solberga VoB har 94 platser heldygnsvård för personer med demenssjukdom. Under året har i genomsnitt 93 procent av platserna varit belagda, vilket är en något högre beläggning än förra året. Alla brukare är i behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut.

Verksamheten har även 5 platser korttidsvård för personer med demenssjukdom. Korttidsvården omfattas inte av uppföljningen och ingår inte i redovisningen.

Förra året gjordes för första gången en mätning av köns- och åldersfördelningen. Mätningen visade att andelen kvinnor uppgick till 69 procent och andelen män till 31 procent. Alla patienter var 65 år eller äldre. Årets mätning visar att andelen kvinnor uppgår till 67 procent och andelen män till 33 procent, vilket i stort sett är samma fördelning mellan kvinnor och män som förra året. Alla är 65 år eller äldre.

Kristallgårdens VoB har 40 platser heldygnsvård med somatisk inriktning. Under året har 96 procent av platserna varit belagda. Det har varit svårt jämföra beläggningen med 2017 eftersom verksamheten då minskade antalet platser från 48 till 40 på grund tomma platser. Alla brukare är i behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut.

Verksamheten har även 5 platser korttidsvård. Platserna för korttidsvård omfattas inte av uppföljningen och ingår inte i redovisningen.

Förra året uppgick andelen kvinnor till 69 procent och andelen män till 31 procent. Alla patienter var 65 år eller äldre. Årets mätning visar att andelen kvinnor uppgår till 66 procent och andelen män till 34 procent. 95 procent är 65 år eller äldre och 5 procent är yngre än 65 år.

Älvsjö servicehus har totalt 61 lägenheter. Under året har i snitt 87 procent av platserna varit belagda, vilket är en något lägre beläggning än förra året. Alla brukare är i behov av någon form av hälso- och sjukvårdsinsats från sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast/fysioterapeut. Insatserna och omfattningen av insatserna är av varierande grad, från enklare till mer avancerade insatser.

Förra året uppgick andelen kvinnor till 54 procent och andelen män till 46 procent. 96 procent av patienterna är 65 år eller äldre. Årets mätning visar att andelen kvinnor uppgår till 56 procent och andelen män till 44 procent. 97 procent är 65 år eller äldre och 3 procent är yngre än 65 år.

MAS gör en sammanställning av hälso- och sjukvårdsindikatorerna och redovisar dem till nämnden en gång per år. Sammanställningen återkopplas till verksamhetscheferna på Solberga VoB och Älvsjö servicehus samt till verksamhetschef och MAS på Kristallgårdens VoB.

Under varje rubrik/indikator finns en kortfattad beskrivning av indikatorn. Därefter redovisas resultatet från 2015 och framåt i en tabell med kommentarer. Resultaten från uppföljningarna 2013 och 2014 har tidigare redovisats till nämnden.

ADL-funktioner

Andel patienter med aktuell ADL-bedömning som är gjord med bedömningsinstrumentet Sunnås ADL-index redovisas.

Bedömningen görs av arbetsterapeut och registreras minst en gång per år och patient.

Resultat av granskningen

Andel patienter med ADL-bedömning

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	29 %	37 %	75 %	84 %
Kristallgårdens VoB	89 %	78 %	93 %	87 %
Älvsjö servicehus	17 %	10 %	12 %	13 %

På Solberga VoB och Kristallgårdens VoB har ADL- bedömningar gjorts för flertalet patienter, vilket är ett gott resultat. På Älvsjö servicehus ligger andelen gjorda bedömningar ungefär på samma nivå som tidigare år, vilket troligtvis är relevant med tanke på att det inte är ett boende med heldygnsomsorg.

Fall

Inom området fall redovisas andelen patienter med aktuell fallriskbedömning som är gjord med bedömningsinstrumentet Downton fallrisk index (DFRI), antalet fall och andelen frakturer. Riskbedömningen registreras minst en gång per år och patient.

Syftet med att göra fallriskbedömning är att identifiera patienter med fallrisk för att, om möjligt förhindra att patienten faller och drabbas av fraktur.

Resultat av granskningen

Andel patienter med fallriskbedömning

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	89 %	95 %	87 %	96 %
Kristallgårdens VoB	89 %	78 %	98 %	77 %
Älvsjö servicehus	66 %	95 %	60 %	92 %

På Solberga VoB och Älvsjö servicehus har i stort sett samtliga patienter en aktuell fallriskbedömning, vilket är ett gott resultat. På Kristallgården är andelen patienter med aktuell fallriskbedömning i lägsta laget för ett boende med heldygnsomsorg.

Antal fall

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	175	193	167	232
Kristallgårdens VoB	39	35	58	17
Älvsjö servicehus	67	118	107	56

Andel fall som lett till fraktur

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	7 %	6 %	3 %	1 %
Kristallgårdens VoB	18 %	29 %	0 %	0 %
Älvsjö servicehus	4 %	6 %	0 %	2 %

Antalet fall varierar mellan respektive verksamhet och år. För Solberga VoB och Älvsjö servicehus ska alla fall registreras som avvikelser i Vodok, stadens digitala verksamhetssystem för hälso- och sjukvårdsdokumentation och avvikelserregistrering. Uppgifterna för Solberga VoB och Älvsjö servicehus är hämtade ur systemet.

Kristallgårdens VoB rapporterar in uppgifter om hur många fall som inträffat och hur många fall som lett till fraktur minst en gång per år.

Det kan finnas flera förklaringar till att antalet fall varierar mellan åren och mellan respektive verksamhet.

En förklaring till att antalet fall varierar kan vara en underrapportering eller en ökad rapportering av antalet fall. En annan förklaring kan vara att andelen patienter som är uppegående skiljer sig mellan verksamheterna på grund av deras olika inriktningar. Ett boende med demensinriktning och ett servicehus har i regel fler uppegående patienter än ett boende med somatisk inriktning. På Solberga VoB och Älvsjö servicehus är drygt hälften av patienterna rullstolsburna och på Kristallgårdens VoB runt 90 procent.

Funktionsbedömning

Här redovisas andelen patienter som har en aktuell funktionsbedömning gjord. Med funktionsbedömning menas här en bedömning av patientens förflyttningsförmåga och rörelsefunktioner. Bedömningen görs av fysioterapeut/sjukgymnast och registreras minst en gång per år och patient.

Resultat av granskningen

Andel patienter med funktionsbedömning

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	91 %	95 %	66 %	70 %
Kristallgårdens VoB	96 %	100 %	100 %	94 %
Älvsjö servicehus	53 %	53 %	82 %	75 %

Verksamheterna uppvisar ett gott resultat vad gäller andelen patienter med aktuella funktionsbedömningar.

Infektion

Förekomsten av bärarskap av eller infektioner orsakade av antibiotikaresistenta bakterier, till exempel MRSA (penicillinresistenta stafylokocker) och VRE (penicillinresistenta enterokocker) är ett växande problem i samhället.

Antibiotikaresistenta bakterier påträffas även hos personer inom äldreomsorgens särskilda boenden. En av orsakerna till den ökande resistensutvecklingen är en överförskrivning av antibiotika. Det är därför av stor vikt att verksamheterna följer förekomsten av antibiotikabehandlade infektioner tillsammans med ansvarig läkarverksamhet för att, om möjligt, kunna minska förskrivningen av antibiotika.

När en patient har ett känt bärarskap av eller en känd infektion med, till exempel MRSA eller VRE ska verksamheten arbeta utifrån handlingsprogram som är framtagna av Smittskydd Stockholm och Vårdhygien Stockholm för att förhindra smittspridning i verksamheten. Förekomsten av MRSA, VRE och andra antibiotikaresistenta infektioner följs också.

Resultat av granskningen

Andelen patienter med kända antibiotikaresistenta infektioner är fortsatt låg i verksamheterna. Ingen smittspridning har skett under året i verksamheterna.

Inkontinens

Patienter med nytillkomna symtom på blåsdysfunktion/inkontinens ska utredas och inkontinenshjälpmedel ska förskrivas individuellt. För patienter vars inkontinens är utredd av annan vårdgivare, till exempel primärvårdens distriktssköterska ska en årlig uppföljning göras av förskrivna inkontinenshjälpmedel. Uppföljningen görs med bedömningsinstrument i Vodok.

Andel patienter som är inkontinenta, andel patienter med inkontinensutredning/uppföljning av förskrivna inkontinenshjälpmedel redovisas.

Andel patienter med individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel och andel patienter med kvarliggande kateter via urinröret (KAD) redovisas också.

Resultat av granskningen

Andel patienter med inkontinens

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	77 %	81 %	78 %	76 %
Kristallgårdens VoB	80 %	84 %	88 %	94 %
Älvsjö servicehus	23 %	47 %	46 %	83 %

Andel patienter med inkontinensutredning/uppföljning av förskrivna inkontinenshjälpmedel

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	0 %	69 %	83 %	92 %
Kristallgårdens VoB	0 %	0 %	93 %	60 %
Älvsjö servicehus	0 %	0 %	49 %	46 %

Andel patienter med individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	80 %	100 %	83 %	100 %
Kristallgårdens VoB	100 %	100 %	100 %	100 %
Älvsjö servicehus	100 %	81 %	75 %	98 %

Andel patienter med kvarliggande kateter i urinblåsan (KAD)

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	8 %	3 %	5 %	6 %
Kristallgårdens VoB	11 %	24 %	23 %	26 %
Älvsjö servicehus	11 %	8 %	7 %	8 %

Inom området inkontinens uppvisar verksamheterna överlag goda resultat, framför allt vad gäller andelen patienter med individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel.

Andelen patienter med inkontinensutredning/uppföljning av förskrivning av inkontinenshjälpmedel är i stort sett densamma på Solberga VoB och Älvsjö servicehus som förra året. På Kristallgårdens VoB är andelen märkbart lägre än förra året trots att andelen patienter med inkontinens är något högre än tidigare år.

Malnutrition/undernäring och munhälsa

Andel patienter med aktuell riskbedömning för malnutrition/undernäring som är gjord med bedömningsinstrumentet MNA (Mini Nutritional Assessment) redovisas. Riskbedömningen registreras minst en gång per år. Syftet är att identifiera patienter med risk för malnutrition/undernäring för att, om möjligt minska risken för att patienten blir undernärd.

En god munhälsa är viktig för patientens möjligheter att äta och dricka och därmed minska risken för undernäring. En god munhälsa är även viktig för att förebygga eventuella infektioner i munhålan som kan påverka ätandet.

Bedömning av munhälsa som görs med bedömningsinstrumentet ROAG (Revised Oral Assessment Guide) redovisas. Bedömningen registreras minst en gång per år och patient.

Resultat av granskningen

Andel patienter med riskbedömning för malnutrition/undernäring

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	87 %	90 %	83 %	96 %
Kristallgårdens VoB	76 %	78 %	98 %	90 %
Älvsjö servicehus	34 %	93 %	58 %	87 %

Andel patienter med bedömning av munhälsa

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	23 %	43 %	54 %	79 %
Kristallgårdens VoB	41 %	22 %	85 %	64 %
Älvsjö servicehus	0 %	90 %	51 %	81 %

Verksamheterna uppvisar överlag goda resultat vad gäller andelen patienter med aktuella riskbedömningar och bedömningar av munhälsa.

Trycksår

Andel patienter med aktuell riskbedömning för trycksår som är gjord med bedömningsinstrumentet Modifierad Norton och andel patienter med trycksår som uppkommit i verksamheten redovisas. Riskbedömningen registreras minst en gång per år och patient.

Alla trycksår registreras oavsett var trycksåret uppkommit. Endast trycksår som uppkommit i verksamheten redovisas i rapporten. Trycksår som uppkommit på annan plats, till exempel på sjukhus redovisas inte i rapporten.

Syftet med riskbedömningen är att identifiera patienter som befinner sig i riskzonen för att få trycksår för att, om möjligt förhindra att trycksår uppkommer.

Resultat av granskningen

Andel patienter med riskbedömning för trycksår

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	85 %	90 %	85 %	94 %
Kristallgårdens VoB	89 %	78 %	98 %	77 %
Älvsjö servicehus	41 %	96 %	60 %	92 %

Andel patienter med trycksår som uppkommit i verksamheten

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	1 %	1 %	2 %	1 %
Kristallgårdens VoB	2 %	2 %	3 %	1 %
Älvsjö servicehus	2 %	2 %	3 %	4 %

På Solberga VoB och Älvsjö servicehus har i stort sett samtliga patienter en aktuell riskbedömning, vilket är ett gott resultat. På Kristallgårdens VoB är andelen patienter med aktuell riskbedömning i lägsta laget för ett boende med heldygnsomsorg.

Det kan vara svårt att helt förhindra att patienter får trycksår, Patienter som inte kan röra eller vända sig själva eller för patienter med risk för undernäring är exempel på patienter som har en ökad risk för att få trycksår. Andelen patienter med trycksår som uppkommit i verksamheterna är dock fortsatt låg är efter år, vilket tyder på ett bra trycksårsförebyggande arbetssätt.

Avlidna i boendet och på annan plats

Antalet avlidna i boendet eller på annan plats, vanligtvis sjukhus är inte en hälso- och sjukvårdsindikator men ger nämnden som vårdgivare en bild av omsättningen av patienter i verksamheterna.

Resultat av granskningen

Antal avlidna i boendet/på sjukhus

Verksamhet	2015	2016	2017	2018
Solberga VoB	38/7	33/3	41/8	31/3
Kristallgårdens VoB	25/5	23/7	9/5	12/4
Älvsjö servicehus	11/2	10/6	7/3	1/5

Alla äldre ska kunna bo kvar i det särskilda boendet så länge de själva önskar, vilket gör att de flesta avlider i boendet.

Granskningen visar att flertalet av de som avlidit under året har avlidit i boendet på Solberga VoB och Kristallgårdens VoB. Endaste ett fåtal har avlidit på sjukhus.

På Älvsjö servicehus har, för första gången på många år, fler avlidit på sjukhus än i boendet. Inskickning till sjukhus görs efter kontakt med läkare i de allra flesta fall.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Förvaltningens synpunkter och förslag

För att få en bild av hälso- och sjukvården på Solberga och Kristallgårdens vård- och omsorgsboenden samt Älvsjö servicehus följer medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) årligen upp utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer inom vissa områden.

Förvaltningens bedömning är att verksamheterna överlag uppvisar ett lika bra resultat som förra året inom hela eller delar av de hälso- och sjukvårdsområden som följts upp. I och med det har verksamheterna goda förutsättningar att erbjuda och bedriva en god och säker hälso- och sjukvård utifrån de områden som följts upp.

Precis som tidigare år varierar resultaten något mellan verksamheterna inom hela eller delar av de områden som följts upp, vilket kan bero på verksamheternas olika inriktningar och därmed

patienternas varierande behov av kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser.

Förvaltningen ser även att det finns vissa förbättringsmöjligheter av varierande grad för respektive verksamhet. För att säkerställa att, till exempel riskbedömningar och andra bedömningar görs för majoriteten av patienterna bör verksamheterna i första hand utveckla och förbättra sin egenkontroll under 2019.

Rapporten lämnas till respektive verksamhetschef på Solberga VoB och Älvsjö servicehus samt till verksamhetschef och MAS på Kristallgårdens VoB. Nästa uppföljning och redovisning av hälso- och sjukvårdsindikatorerna görs 2020.

Jämställdhetsanalys

Någon djupare jämställdhetsanalys är inte möjlig att göra då de uppgifter som är uppdelade på kön är bristfälliga och därmed inte heller tillförlitliga. Däremot går det inte att utesluta att det kan finnas skillnader mellan könen i de områden som granskats.